

Valsts izglītības satura centrs

13. maijs

SOCIĀLĀS ZINĀTNES
AUGSTĀKAIS MĀCĪBU SATURA
APGUVES LĪMENIS

2023./2024.M.G.

Valsts izglītības
satura centrs

Valsts pārbaudes darba mērķis

Sociālās zinātnes II valsts pārbaudes darbs ir veidots saskaņā ar Valsts Vispārējās vidējās izglītības standartā iekļautajiem sasniedzamajiem rezultātiem augstākajā līmenī sociālajā un pilsoniskajā jomā.

Valsts pārbaudes darba **mērķis** ir novērtēt skolēnu sniegumu un kompetences priekšmetā:

- zināšanas un izpratni par sasniedzamajos rezultātos ietvertajiem satura moduļiem (sociālo zinātņu - politikas, tiesību un ekonomikas);
- pamatošanas, argumentēšanas, analītiskās spriešanas, ekonomiskās modelēšanas prasmes, kā arī kompleksas problēmas risināšanas prasmes.

Valsts izglītības
satura centrs

Eksāmena saturs

https://www.visc.gov.lv/sites/visc/files/media_file/pr_socialas_zinatnesal_2024.pdf

1. daļā iekļauti uzdevumi, kas pārbauda skolēnu zināšanas, izpratni un prasmes sociālo zinātņu disciplīnu satura kontekstā;

2. daļā iekļauti uzdevumi, kas pārbauda skolēnu prasmju kombināciju jaunā situācijā, risinot kompleksu problēmu:

- atlasot atbilstošu informāciju;
- identificējot un formulējot dotajā situācijā pastāvošu problēmu;
- piedāvājot vairākas alternatīvas problēmas risinājumam;
- pieņemot lēmumu par labāko problēmas risinājumu, pamatojot to un prognozējot risinājuma sekas.

Valsts izglītības
satura centrs

Eksāmens 13.maijā Pārbaudes darba norises laiki

[https://www.visc.gov.lv/lv/media/25488
/download?attachment](https://www.visc.gov.lv/lv/media/25488/download?attachment)

9. 45 ienākt eksāmena telpā, uzrādot personu
apliecinošu dokumentu.

10.00 – 12.00 skolēni veic eksāmena 1.daļu.

12.00 – 12.30 starpbrīdis.

12.30 – 14.30 skolēni veic eksāmena 2. daļu.

KALKULATORS, LINEĀLS, PILDSPALVA

Valsts izglītības
satura centrs

Eksāmena rezultāti

Katrā eksāmenā un tā daļā ir noteikts maksimālo punktu skaits.

Kopvērtējums procentos tiek izlikts, summējot katrā daļā iegūtu punktu skaitu.

Procenti eksāmena darba vērtējumos netiek matemātiski noapaļoti, tie izteikti veselos skaitļos. **Lai sekmīgi nokārtotu eksāmenu jāiegūst vismaz 15 %**

Daļa	Maksimālais punktu skaits
1.daļa	58
2.daļa	48
Kopā	106

106 punkti – 100% kopvērtējums

Uz sertifikāta raksta kopīgo izpildes procentu un katras daļasizpildes procentu:

1.daļa – 58 punkti = 100%

2.daļa – 48 punkti = 100 %

Valsts izglītības
satura centrs

EKSĀMENA DARBA IZPILDE

Darbs pildāms papīra formātā, bet darbu vērtēšana notiks tiešsaistē tāpēc katra darba daļai būs divu veidu materiāli:
darba lapas un
atbilžu lapas.

Darba lapās būs teksti, uzdevumi, jautājumi, bet **atbildes jāraksta atbilžu lapās.**

Darba lapās drīkst veikt atzīmes, svītrojumus.

VĒRTĒS TIKAI ATBILŽU LAPĀS IERAKSTĪTO!

Valsts izglītības
satura centrs

Atbilžu izvēju uzdevumu atbilžu lapas fragmenta piemērs

	A	B	C	D
1.1.	☐	☐	☐	☐
1.2.	☐	☐	☐	☐
1.3.	☐	☐	☐	☐
1.4.	☐	☐	☐	☐
1.5.	☐	☐	☐	☐
1.6.	☐	☐	☐	☐

	A	B	C
1.7.1.	☐	☐	☐
1.7.2.	☐	☐	☐
1.7.3.	☐	☐	☐
1.7.4.	☐	☐	☐

Kļūdu labojumam

	A	B	C	D
	☐	☐	☐	☐

Kļūdu labojumam

	A	B	C
	☐	☐	☐

Valsts izglītības
satura centrs

Izvērsto atbilžu uzdevumu atbilžu lapas fragmenta piemērs

3.1.

Termiņš ir ..... gadi

3.2.

3.3.

Censties
ievērot
norādīto
laukumu
atbildes
rakstīšanai

Valsts izglītības
satura centrs

https://registri.visc.gov.lv/vispizglitiba/eksameni/dokumenti/metmat/metiet_gatavojoties_ce_soczin_al.pdf

Valsts izglītības
satura centrs

**Sociālās zinātnes
(augstākais mācību satura
apgaves līmenis)**

**Ieteikumi, gatavojoties
eksāmenam
2022./2023. mācību gadā**

Valsts izglītības
satura centrs

SATURS

Priekšvārds	3
Piekluves nosacījumi	4
Eksāmena struktūra un saturs	5
Izziņas darbības līmeņi (SOLO)	9
Rīcības vārdu un satura indikatoru lietošana uzdevumu nosacījumos un atbildēs	11
Sasniedzamo rezultātu veidi un grupas	13
1. Analītiskā spriešana	14
2. Informācijas pratība	14
3. Argumentācija	15
4. Gadījuma analīze	18
5. Ekonomiskā modelēšana	19
6. Problēmrisināšana	25
Vērtēšana	26

KĀDAS ZINĀŠANAS UN PRASMES TIKS VĒRTĒTAS?

Spēja skaidrot procesu, parādību, notikumu norisi, saistot un detalizēti aprakstot visus nozīmīgos komponentus un sakarības

Skaidrojums ietver ar situāciju saistītus visus nozīmīgākos pierādījumus

Situācijai atbilstošu sociālo zinātņu terminoloģijas, konceptu, atsauču uz teorētiskām nostādnēm lietošana

Valsts izglītības
satura centrs

Satura moduļi

- **Taisnīga sabiedrība un valsts**
- **Tiesiskums mūsdienu sabiedrībā**
- **Inovatīva pārvaldība un globāla konkurētspēja**
- **Cilvēkkapitāls un ilgtspēja**

Valsts izglītības
satura centrs

Eksāmena saturs 1. daļa

Politikas satura uzdevumi	Gadījumi politikā un to iespējamie risinājumi, balstoties teorijās par labāku pārvaldi un sabiedrības interešu ievērošanu.
Ētikas satura uzdevumi	Situācija un tās iespējamie risinājumi, balstoties ētikas normatīvajās teorijās.
Tiesību satura uzdevumi	Situācija un tās analīze, izmantojot tiesību avotus, civiltiesību, krimināltiesību, administratīvo tiesību, cilvēktiesību ietvaros.
Ekonomikas satura uzdevumi	Ekonomisko procesu analīze, izvēloties atbilstošu ekonomisku likumsakarību, kā arī atspoguļojot to ekonomiskā modelī.

Valsts izglītības
satura centrs

Eksāmena saturs 2. daļa - problēmrisināšana

Tiek piedāvāta **situācija**, kura demonstrē raksturīgu sabiedrības problēmu, un **informācijas avoti**, kuros doto informāciju ir nozīmīgi izmantot turpmākajā problēmas analīzes un risināšanas procesā.

Informācijas pratība: atlasa atbilstošus un daudzpusīgus informācijas avotus par apskatāmo gadījumu, izvērtē avotu izcelmi un ticamību, izvēlas galveno informāciju, lai analizētu gadījumu.

Valsts izglītības
satura centrs

Problēmrisināšanas soļi

- Definē problēmu!
- Izvirzi kritērijus, kas liecinās, ka problēma būs atrisināta!
- Piedāvā pamatotu problēmas risinājumu!
- Plāno un rīkojies, lai realizētu risinājumu!
- Izvērtē rezultātus, konstatē atbilstību/neatbilstību!

Valsts izglītības
satura centrs

Kā uzlabot problēmrisināšanas prasmes?

- Izvēlies situācijas no masu medijos sniegtās informācijas!
- Nosaki, kāda informācija iztrūkst, lai definētu problēmu!
- Piedāvā, kur nepieciešamo informāciju iespējams iegūt!
- Ja iespējams, formulē dotajā situācijā pastāvošo problēmu!

Valsts izglītības
satura centrs

Situācijas analīzes instrumenti

PEST analīze – izmēra jomas vidi un potenciālu pret ārējiem faktoriem:

- politiskajiem,
- ekonomiskajiem,
- sociālajiem,
- tehnoloģiju.

PEST analīze ir samērā vienkāršs, tomēr būtisks rīks lēmumu pieņemšanā.

Valsts izglītības
satura centrs

Ekonomiskā modelēšana

Izmanto lai:

- 1) prognozētu ekonomiskās aktivitātes, kurās tiek izdarīti secinājumi, pamatojoties uz pieņēmumiem;
- 2) pamatotu lēmumu pieņemšanu ekonomikas dalībniekiem nacionālā / politiskā, uzņēmuma un mājsaimniecības līmenī;
- 3) noteiktu jaunas ekonomikas vadlīnijas, kas mainītu turpmāko ekonomisko uzvedību;
- 4) plānotu uzņēmuma vadību un loģistiku resursu optimālai izmantošanai;
- 5) pieņemtu lēmumus tirgus procesā.

Valsts izglītības
satura centrs

Ekonomiskie modeļi optimālā līmeņa kursā:

- Pieprasījums un piedāvājums.
- Ražošanas iespēju robeža.
- Ražošanas resursu, preču un naudas plūsma.
- IKP un makroekonomiskais līdzsvars.
- Kopējā pieprasījuma un kopējā piedāvājuma izmaiņas.

Valsts izglītības
satura centrs

Lai veicas!

Vita Jaunuzola

Valsts izglītības satura centra
vecākā eksperte

vita.jaunuzola@visc.gov.lv

2024.gada. 26.aprīlī

